

פרק 4: יאט"א ומערכת ה-BSP

ההסדר הכובל המכונה BSP

ביום 7.11.2013, פרסם הממונה על ההגבלים העסקיים החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988, בדבר מתן פטור מאישור בית הדין להסדר כובל שצדדים לו ארגון התעופה הבינלאומי (International Air Transport Association) וחברות תעופה בעניין תכנית ה-BSP (Billing and Settlement Plan).

ההתאחדות הגישה ערר על החלטת הפטור וביום 2.9.2015, אישר בית הדין להגבלים עסקיים הסכם פשרה בין יאט"א לבין ההתאחדות, במסגרתו הוסכם לחדש את קיומו של פורום ההיוועצות המכונה (JALWG) Joint Agency Liaison Working Group.

שיתוף הפעולה של ההתאחדות ויאט"א במסגרת פורום ה-JALWG הובא לידיעת ב"כ הממונה בהליך והוא כפוף להוראות חוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988.

בשנת 2017 לא התכנס פורום JALWG ולא התכנסה ועדת APJC.

החלטת פטור ה-BSP צפויה לפקוע ביום 7.11.2018.

תקן PCI DSS

ביום 23.1.2018, הודיעה יאט"א למשרדי הנסיעות כי עד יום 1.3.2018, כל משרד אמור להיות ערוך לכך שלמערכותיו יהיה תקן PCI-DSS. זאת, לפי תיקונים שנערכו ב-Resolution 890, בישיבת ה-PACConf ה-40 של יאט"א.

יועציה המשפטית של ההתאחדות סבורים כי הוראות Resolution 890 ופעולות יאט"א לכפיית התקן על משרדי הנסיעות עלולות להוות הפרה של חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, ושל תנאי פטור ה-BSP. יועציה המשפטית של ההתאחדות הביעו חשש כי יאט"א תעביר בין חברות התעופה החברות בה מידע בקשר עם עמידת המשרדים בתקן ה-PCI-DSS, באופן העלול להביא לחרם מסחרי על משרד נסיעות שאינו עומד בתקן. בהקשר זה, הדגישה ההתאחדות בפני יאט"א, כי משרדי הנסיעות בישראל מעבירים להסדר הכובל המכונה BSP את התשלום החודשי בהעברה בנקאית או בהמחאה ולא בכרטיסי אשראי.

עוד ציינה ההתאחדות כי היא סבורה שתקן Resolution 890 ב-PACConf 40 נעשה תוך שיאט"א מפרה את כלליה שלה. זאת מאחר שבישראל לא כונסה וועדת APJC לדון בתיקון המוצע, כנדרש ב-Resolution 814i.

תעודות חיוב ADM באמצעות מערכת ה-BSP

אל משרדי ההתאחדות ממשיכות להגיע פניות רבות בנושא גביית קנסות של חברת התעופה, על ידי מערכת ה-BSP.

יודגש כי ההתאחדות אינה מבקשת להתערב במדיניות המסחרית של חברות התעופה. יחד עם זאת, ההתאחדות סבורה, בעקבות ייעוץ משפטי שקיבלה, כי יש טעם לפגם בשימוש שעושות חברות התעופה ב-BSP לשם גביית קנסות במקרים בהם לא הונפק כרטיס טיסה בפועל ובמקרים בהם מוטל על סוכן קנס בשל אירוע שאינו בשליטתו.

בחודש פברואר, 2017, ההתאחדות ריכזה עבור ECTAA אסופה של מקרים שבהם משרדי נסיעות ישראלים חוייבו בקנסות משמעותיים על אירועים שאינם בשליטתם. המסמך ששלחה ההתאחדות ל-ECTAA הוצג במסגרת קבוצת העבודה של IATA לעניין ה-ADM.

ההתאחדות ממשיכה לאסוף ולמפות את הפניות המגיעות אליה ממשרדי הנסיעות ותציג את ממצאיה בפני הממונה על ההגבלים העסקיים בדיונים לקראת פקיעת פטור החלטת ה-BSP, בחודשים הקרובים.

כינוס PAConf 40, נובמבר 2017

ועידת יאט"א המכונה The Passenger Agency Conference (PAConf), עוסקת בנושאים בקשר עם היחסים בין חברות תעופה חברות יאט"א ומשרדי הנסיעות הפועלים מטעמן במכירת כרטיסי הטיסה שלהן.

ועידת PAConf היא הגוף האמון על פיתוח מדיניות יאט"א וחברותיה (חברות התעופה) ובכלל זה על קביעת הכללים המסדירים את סוגיית הדיווח, ההתחשבות והסליקה שבין חברות תעופה חברות יאט"א לבין משרדי הנסיעות מורשי יאט"א.

בוועידת יאט"א PAConf 40 שהתכנסה בימים 21-23 בנובמבר, 2017, הוצגו הנושאים הבאים:

1. תיקון ב-Resolution 800, החלה בישראל: Resolution 800 מסדירה את הרשאת סוכני הנסיעות על ידי יאט"א לרבות הגשת דוחות כספיים ועמידה בקריטריונים פיננסיים.
 - א. עמידה בקריטריונים פיננסיים – שינוי לשוני לפיו יאט"א תוציא הודעת irregularity אחת ולא שתיים. יחד עם זאת, לא ניכר שינוי במהות שכן התוצאה תהיה משיכת הרשאתו של הסוכן.
 - ב. ביטול הרשאה על ידי חברת תעופה – בהודעה לסוכן הנסיעות וליאט"א (Agent Administrator). בהקשר זה נציין כי בפניית ההתאחדות ל-Travel Agent Commissioner (TAC), בורר מטעם יאט"א, קבע הבורר כי בישראל רשאית חברת תעופה לבטל הרשאת סוכן בהתראה מראש לפי Resolution 824.
 - ג. שינוי שם או כתובת של משרד ללא הודעה ליאט"א בתוך 30 יום ממועד השינוי – את שתי הודעות ה-irregularity יחליפו הודעה אחת ובדיקה שהסוכן יישא בעלותה כתנאי לשמירה על הרשאתו. תוצאות הבדיקה עלולות להביא למשיכת הרשאת יאט"א של הסוכן.
 - ד. נספח "A" – כתב התחייבות המחייב את רוכש משרד הנסיעות לקבל אחריות על כל הפרה של משרד הנסיעות את הסכם יאט"א בשנתיים שקדמו למועד שינוי הבעלות.

2. תיקון Resolution 800f – מדובר בתקנה העוסקת בהערכת עמידת משרדי הנסיעות בקריטריונים הפיננסיים של יאט"א.

א. תקנה זו הוצגה בפני ה-PAConf בשנת 2012 וניתן לה תוקף בלתי מחייב של המלצה. ההתאחדות פנתה בעניין זה לממונה על ההגבלים העסקיים דאז פרופ' גילה בימים 5.9.2012 ו-10.1.2013, בטענה כי לא זו בלבד שמדובר בתיאום מסחרי בין חברות התעופה ויאט"א, אלא גם שמדובר בקריטריונים כספיים שאין להם אח ורע

בעולם החשבונאות. פניות אלה לא נענו וכעת עולה מלשון התקנה כי היא מוחלת בכל מקום בעולם למעט בארה"ב.

3. תיקונים ב-Resolution 818g שאינה חלה בישראל – נזכר כי בישראל סביבת העבודה היא Resolution 824 ולפיכך Resolution 818g אינה ישימה בישראל.
4. תיקונים ב-Resolution 832 – תקנה זו עוסקת בהליכי דיווח והתחשבות (Reporting and Remittance Procedures).
 - א. את שתי הודעות ה-irregularity תחליף הודעה אחת כאשר שתי הודעות irregularity לאורך תקופה של 12 חודשים תהווה יחד Default.
 - ב. הכריזה יאט"א כי משרד הנסיעות ב-Default - תעדכן את סוכנויות דיווח האשראי הרלוונטיות ול- (ARC) Airline Reporting Corporation – המסלקה בארה"ב, על הסכומים שטרם נפרעו.
5. תיקון Resolution 850 - השעיית חברת תעופה ממסלקת ה-BSP.
 - א. התווסף סעיף המחייב את חברת התעופה המושעת להשיב לבקשות הסוכנים להחזר (refund) במועד סביר.
6. תיקון Resolution 805m – התקנה עוסקת ב- (ADM) Agency Debit Memo
 - א. תוקן סעיף אשר מדגיש כי חברות התעופה נדרשות לפרסם, ולשמור על מדיניות ה-ADM לסוכנים באמצעות מערכת ה-BSPlink, אשר תשלח התראה על כל שינוי מדיניות ADM לסוכנים.
 - ב. התווסף סעיף לפיו מקום בו קנס ה-ADM מבוטל או מופחת מכל סיבה שאינה טעות של חברת התעופה, ייקבע גובה דמי הטיפול בהסכמה בין הסוכן לבין חברת התעופה (זאת, בניגוד למצב בו התגלה כי ADM הוצא בטעות על ידי חברת התעופה שאז היא אינה רשאית לגבות דמי טיפול).
 - ג. התווסף סעיף לפיו קנס ADM שנכלל בחיוב BSP יעובד לצורך תשלום וכל מחלוקת בעניינו תתברר בהתאם להסכם הסוכנות הרלוונטי (Passenger Sales Agency) (Rules).
7. תקנה חדשה Resolution 858 – blocked Funds: ההחלטה רלוונטית לחברות תעופה ולקושי להעביר כספים ממדינה למדינה בשל מדיניות שונה של פיקוח על שערי מטבע.
8. תיקון Resolution 866 – סעיף ההגדרות:
 - א. תיקון המונח "Appointed" – המונח מתאר הרשאה ספציפית לסוכן נסיעות על ידי חברת תעופה. למונח התווספה ספא ממנה עולה כי הרשאה כאמור אינה כוללת בהכרח באופן אוטומטי הרשאה להנפיק כרטיסי טיסה מטעם חברת התעופה.
 - ב. המונח "General Occurrence" נמחק.
 - ג. תיקון המונח "Irregularity" – מעתה, כל התראה על Irregularity תירשם באופן אוטומטי כשני אירועי Irregularity.
9. Resolution 878 - התקנה נמחקה

ניסיון לשנות את Resolution 814i והרכב ה-APJC בניגוד לכללי יאט"א

Resolution 814i חלה רק במדינת ישראל ומכוחה הוקמה ועדה מקומית המכונה Agency Programme Joint Council (APJC).

ועדת ה-APJC אמורה להיות מורכבת מחברות תעופה שימונו על ידי יאט"א ומשרדי נסיעות שימונו על ידי ההתאחדות ומטרתה לדון בהיבטים של הסכם הסוכנות ולהעביר המלצותיה לפורום המורחב של יאט"א המכונה P.AConf.

ועדת ה-APJC לא התכנסה בישראל ב-5 השנים האחרונות.

ביום 8.11.2017, פנתה ההתאחדות להנהלת יאט"א לאחר שנודע לה על ניסיון לקדם במסגרת ועידה מקדימה ל-P.AConf בוועדה הקרויה PAPGJC תיקון ל-Resolution 814i, במסגרתו יצורף האיגוד UFTAA (Universal Federation of Travel Agents' Associations) כמשקיף. זאת, על אף שההתאחדות אינה חברה ב-UFTAA ולמיטב הידיעה, הארגון אינו מייצג משרדי נסיעות ישראלים מורשי יאט"א.

בפנייתה, הבהירה ההתאחדות להנהלת יאט"א כי היא מיוצגת בפורומים הבינלאומיים של יאט"א באופן בלעדי על ידי ECTAA (The European Travel Agents' and Tour operators' Associations). עוד הדגישה ההתאחדות, כי הניסיון לשנות את Resolution 814i נערך בניגוד לכללי יאט"א שכן שינוי הסעיף מחייב כינוס ועדת APJC בישראל אשר כאמור לעיל, לא התכנסה זה 5 שנים. על אף התנגדות ECTAA, שכאמור, מייצגת את ההתאחדות בפורומים הבינלאומיים של יאט"א, עלה הנושא להצבעה בוועידת ה-P.AConf. יחד עם זאת, ההצעה נדחתה לאחר שחברות התעופה אל-על וארקיע הצביעו נגד. מאחר שבוועידת ה-P.AConf מתקבלות החלטות פה אחד בלבד, די היה בשתי מתנגדות כדי למנוע את קבלת ההחלטה.

NewGen ISS

לפי דיווחי יאט"א, ביום 8.3.2018, הפכה נורבגיה למדינה הראשונה בה מיושמת באופן מלא תכנית ה-NewGen ISS. בדיווח שפרסמה יאט"א באתר האינטרנט שלה נאמר כי היא מעריכה כי יישום כולל של התכנית צפוי להסתיים במהלך שנת 2020.

עמדת יאט"א היא כי תכנית NewGen ISS מאפשרת לחברות התעופה התחשבות מהירה עם משרדי הנסיעות, אבטחה ברמה גבוהה יותר של כספים המגיעים להן ממשרדי נסיעות הוזלת עלויות הפצה. זאת באמצעות:

- תכנית EasyPay - שתאפשר גם למי שאינם סוכנים מורשי יאט"א לסלוק במערכת ה-BSP
- תכנית ה-Remittance Holding Capacity (RHC) – מנגנון לחישוב תקרת אשראי, במסגרתו, עם הגעת משרד הנסיעות לגובה תקרת האשראי, יידרש המשרד להעמיד ערבות באופן מידי בהתאם לגובה החריגה או לחילופין לעבור לתשלום במזומן.
- תכנית ה-Global Default Insurance (GDI) – יאט"א התקשרה עם מבטח שיציע למשרדי נסיעות לרכוש פוליסות ביטוח אשראי, כחלופה להפקדת ערבות בנקאית (לפי אתר יאט"א - המשרד יוכל לבחור בין השניים).

מבחינת היבטי התכנית עולה כי היא תאפשר לחברות התעופה שליטה מלאה על רכישות משרדי נסיעות, גם אם אינם מורשי יאט"א.

כמפורט לעיל, בישראל פועלת ההסדר הכובל המכונה BSP מכוח החלטת פטור שהוענקה לו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים, אשר צפויה לפקוע ביום 7.11.2018.

יועזיה המשפטיים של ההתאחדות סבורים כי עד מועד פקיעת החלטת פטור ה-BSP, יאט"א אינה מורשה ליישם את תכנית ה-NewGen ISS, המכילה אף היא אלמנטים המחייבים אישור במוסדות יאט"א ולכל הפחות, החלטת פטור של הממונה על ההגבלים העסקיים.